

Raadsinformatiebrief

Onderwerp

Informeren stand van zaken monumentenbeleid

Datum

27 september 2018

Inleiding

Sinds 2018 is er hernieuwde aandacht voor monumentenbeleid in Laarbeek. Hopelijk heeft u hiervan al iets gemerkt binnen of buiten de muren van het gemeentehuis.

In Laarbeek mogen we trots zijn op onze monumenten en ons ander erfgoed, zoals de beeldbepalende panden. Volgens de profielschets van Laarbeek in de structuurvisie 2010-2020, vastgesteld door de raad, is behoud en versterking van de cultuurhistorie en contrastrijkdom binnen de vier kernen van wezenlijk belang.

Vanuit de fractie ABL is dit jaar aandacht gevraagd voor het monumentenbeleid, aangezien monumenten en cultuurhistorie niet genoemd werden in het vijfpartijenakkoord 'Handen ineen'.

Graag willen wij u middels deze brief inlichten over de werkzaamheden die op dit ogenblik zijn opgepakt rondom het monumentenbeleid en ook een doorzicht geven naar de toekomst. Dit ter onderbouwing dat er op ambtelijk en bestuurlijk niveau aandacht is voor dit onderwerp.

Loketfunctie

Sinds jaren is er weer een loketfunctie en contactpersoon binnen de gemeente voor monumenten en andere erfgoedgerelateerde zaken, zoals cultuurhistorie en archeologie. Dankzij de ambtenaar cultuurhistorie en monumentenbeleid kunnen we inwoners en initiatiefnemers te woord staan over dit onderwerp. De heemkundekringen geven aan blij te zijn dat er weer een luisterend oor is met betrekking tot het erfgoed.

Een van de taken is om inwoners die te maken hebben met erfgoed en een omgevingsvergunning willen aanvragen op de goede weg te helpen, om zo de vergunning verlening vlotter te laten verlopen en waar mogelijk subsidie te verlenen voor de monumenten. In dit kader zijn ook de banden met de ODZOB aangehaald.

Het aanspreekpunt voor erfgoed is niet alleen voor inwoners, maar ook voor werknemers van de gemeente. Het is belangrijk dit goed te borgen in de ambtelijke organisatie. Door erfgoed als volledige omgevingskwaliteit mee te nemen in ruimtelijke planvorming, zorgt dit niet alleen voor bescherming van het erfgoed, maar wordt ook duidelijk welke kansen er zijn.

Gebiedsontwikkeling

In de gebiedsontwikkelingen Blauwe Poort en Waterboulevard, vormt erfgoed een belangrijk speerpunt. Dankzij de ambtelijke ondersteuning is er ruimte om dit gedegen op te pakken. Deze projecten zijn een voorbeeld van hoe recreatie en toerisme elkaar kunnen versterken, en zo helpen om Laarbeek op de kaart kunnen zetten.

Erfgoed is ook een van de aspecten die meegewogen worden in de omgevingsvisie voor het buitengebied. Het bewaren van het authentieke karakter van het buitengebied hangt nauw samen met de omgang met cultuurhistorische waarden en monumenten.

Er zijn echter nog een aantal zaken die aandacht behoeven in het kader van de Erfgoedwet en de aankomende Omgevingswet. Ook is het wenselijk een aantal zaken te actualiseren om het behoud van ons erfgoed te borgen.

Taak op grond van Erfgoedwet

Op dit ogenblik doet Laarbeek niet aan toezicht en handhaving op de instandhoudingsplicht van rijksmonumenten. Dit is een gemeentelijke taak sinds de invoering van de Erfgoedwet. Hier zou in 2019 werk van gemaakt moeten worden om alsnog aan de verplichting te voldoen. Eerst dient een 0-meting van de rijksmonumenten opgesteld te worden om de huidige staat te bepalen. Vervolgens kan er vanuit de gemeente toezicht en handhaving georganiseerd worden. Desgewenst kan ook het toezicht op gemeentelijke monumenten worden ingesteld, om zo ook te laten zien dat Laarbeek deze monumenten belangrijk vindt en stimuleert om ze goed te onderhouden.

Erfgoedkaart Laarbeek

In 2013 is een Erfgoedkaart voor Laarbeek vastgesteld door de raad. Deze kaart geeft een overzicht van monumenten, cultuurhistorische waarden en archeologie. Wegens het ontbreken van ambtelijke bezetting is deze nooit vertaald in de bestemmingsplannen. Op dit ogenblik spreken de erfgoedkaart en de bestemmingsplannen elkaar regelmatig tegen, wat tot verwarring bij de inwoners leidt. Daarnaast is er geen juridische grondslag voor het beschermen van een deel van de cultuurhistorische waarden die op de kaart staan aangegeven. Om de bescherming van deze waarden te garanderen, zou dit moeten vertaald worden in het bestemmingsplan, bijvoorbeeld door een parapluplan erfgoed.

In een dergelijk parapluplan kan ook een verduidelijking van de omgang met cultuurhistorisch waardevolle panden worden toegevoegd. Op dit ogenblik heerst veel onduidelijkheid over wat wel en niet mag met deze panden, hetgeen tot frustratie leidt bij inwoners en zorgt voor veel werk en afstemming bij ambtenaren. Door dit beter te borgen in de bestemmingsplannen, wordt er op lange termijn geld en tijd bespaard. De noodzakelijkheid voor casuïstiek overleg en afstemming wordt immers kleiner.

Integraal erfgoedplan

Nu er weer ambtelijke bezetting is, is het ook het moment om een integraal erfgoedplan op te stellen. Dit is één van de 12 speerpunten uit de structuurvisie 2010-2020. Het erfgoedplan is nog niet opgepakt. De kern van het integraal erfgoedplan is mensen inspireren om met erfgoed aan de slag te gaan en het in te zetten voor andere doeleinden zoals recreatie,

toerisme en woningbouw. Wenselijk is om bij het opstellen van het plan ook stakeholders en burgers te betrekken, conform de 'Laarbeekmethode'. Het erfgoed behoort aan alle inwoners van Laarbeek toe, dus het beleid moet ook voor en met hen geschreven worden. Hierin moeten ook voornemens worden geformuleerd over hoe wij ons erfgoed inzetten en gebruiken voor de toekomst. Willen wij bijvoorbeeld als duurzame gemeente ook duurzamer met gebouwde monumenten omgaan?

Conclusie

Op basis van bovenstaande toelichting kunnen we concluderen dat de dagelijkse advisering en ondersteuning inzake cultuurhistorie en monumentenbeleid goed verloopt en de voorbije maanden hebben ook al zijn vruchten afgeworpen. Voor de volgende jaren is het noodzakelijk en wenselijk een aantal zaken op te pakken om een gedegen omgang met erfgoed te garanderen. Om te voldoen aan de gemeentelijke taken volgens de Erfgoedwet, is het noodzakelijk om aan de slag te gaan met het toezicht en handhaving op de instandhouding van de Rijksmonumenten. De eerste stap hierin is het uitvoeren van een 0-meting van de Rijksmonumenten. Eventuele financiële consequenties van bovenstaande werkzaamheden worden in de programmabegroting van 2019 ingebracht.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u verdere vragen hebben over cultuurhistorie of monumentenbeleid, zijn wij altijd bereid een toelichting te verzorgen tijdens één van de commissievergaderingen.

Hoogachtend,

het college van burgemeester en wethouders,
Gemeentesecretaris,

M.J.M. Meertens

Burgemeester,

F.L.J. van der Meijden